

Kommunstyrelsens förvaltning
Siv Jönsson Westerlund
Ekonomichef

Kommunstyrelsen

Remissvar på Kostnadsutjämningsutredningens betänkande, SOU 2018:74, Lite mer lika

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta tjänsteskrivelse daterad 2019-04-18 som sitt svar på remissen "Kostnadsutjämningsutredningens betänkande, SOU 2018:74, Lite mer lika".

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har skickat ut en remiss avseende förändringar i kostnadsutjämningsutredningen. Remissvar önskas senast den 17 maj till Finansdepartementet.

Kommunstyrelsens grundläggande uppfattning är att utredningen svarat upp mot det direktiv som funnits och att utredningens slutsatser och förslag, i huvudsak förefaller vara väl avvägda och väl motiverade. Modellerna har uppdaterats och indexering införs i flertalet delmodeller vilket är positivt.

Även om det är bra att indexera, så sker hela indexeringen på en gång i modellen, vilket får till följd att kommunen drabbas av flera års indexering på en gång. Detta kan skapa problem i kommunen när utfallet av indexeringen blir negativt. Att indexeringen sköts systematiskt kommer att bli viktigt framöver för att skapa legitimitet.

Kommunstyrelsen har synpunkter på att tillräcklig hänsyn inte tas till de ökade kostnaderna för kommuner som växer. Kriterierna för detta är att befolkningstillväxten ska vara minst 1,2 procent i snitt de senaste fyra åren och minst 1,2 procent senaste året. Vår bedömning är att utredningen inte fångar upp de strukturkostnader kommunerna har innan befolkningsökningen kommer, och vår uppfattning är att det behövs större hänsyn till de växande kommunerna i kostnadsutjämningsystemet.

Kommunen har därutöver synpunkter på förändringen i lönemodellen, där det inte i lika stor utsträckning tas hänsyn till de ökade lönekostnader som finns i storstadsområden där konkurrensen om personalen är större, vilket innebär allt högre lönenivåer.

Ärendet

Finansdepartementet har som en del i sitt uppdrag att följa upp systemet för kostnadsutjämningsutredningen och har haft en särskild utredare för att se över och uppdatera kostnadsutjämningsutredningen. Salems kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Avsnitt 6.2 Socioekonomiska förhållanden

Bedömningen av utredaren är att det bör tas hänsyn till socioekonomiska skillnader i

delmodellerna för skolväsendet.

Utredningen har i sina analyser haft svårt att påvisa att kommuner med sämre socioekonomiska förutsättningar har högre kostnader. Trots detta föreslås att en kompensation för sämre socioekonomiska förutsättningar ska införas. Vi är tveksamma till detta. Att låta socioekonomi ingå i kostnadsutjämnningen är ett avsteg från principen att systemet endast ska beakta påvisbara kostnader. Möjligtvis att modellen kan användas för förskoleklass, men inte för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg,

Grundskolan kompenseras av ett särskilt statsbidrag för socioekonomi, vilket gör att detta inte ingår i grundskolans modell. Vår bedömning är att de riktade statsbidragen till största delen bör avvecklas och att dessa införlivas i de generella statsbidragen. Detta skulle innebära att den socioekonomiska komponenten ska ligga i kostnadsutjämnningssystemets modell för förskoleklass och grundskola.

Avsnitt 7.6 Individ- och familjeomsorg

Förslaget innebär bland annat en ny variabel som är andel barn och ungdomar i åldersgruppen 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Ekonomiskt utsatt hushåll definieras som ett hushåll som har låg inkomststandard eller mottar ekonomiskt bistånd.

Vi är tveksamma till faktorn Andel barn och ungdomar som lever i ekonomiskt utsatta hushåll, där utredaren själv menar att det finns viss möjlighet att påverka utfallet av variabeln, då den delvis bygger på de bidrag kommunen beviljar att betala ut och storleken på bidragen kan vara större än vad lagstiftningen anger. För att upprätthålla principen att utfallet i kostnadsutjämnningen ska vara opåverkligt för den enskilda kommunen bör variabeln ersättas.

Generell synpunkt avseende hänsyn till storstadsnära kommuner

Utredningen bygger på en större hänsyn till de kommuner i landet som har negativ befolkningsutveckling och gles bebyggelse. Mindre hänsyn tas till de högre kostnader som tillväxtregionerna har för byggande av infrastruktur och bostäder i dessa områden.

I förslaget för de verksamhetsövergripande kostnaderna kommer utfallet att medföra att en omfördelning sker från storstäder och storstadsnära kommuner till förmån för landsbygdskommuner och lågpendlingskommuner nära större storstad.

De effekter som bland annat tillväxten ger på storstäder och storstadsnära kommuner vid en befolkningsökning får inte genomslag, men däremot får de kommuner som minskar en stor kompensation som inte verkar rimlig utifrån ett behov av att få storstäderna att fortsätta växa för att landet som helhet ska kunna öka antalet arbetade timmar.

I föreslagna modeller där hänsyn ska tas till befolkningsförändringar tas större hänsyn till de kommuner där befolkningen minskar än för de kommuner som växer och därmed har höga kostnader för infrastruktur. Infrastrukturen kostar innan befolkningsökningen kommer och där ser vi inte att modellen tar tillräcklig hänsyn till växande kommuner.

Generell synpunkt på lönomodellen som fördelats ut till flera delmodeller

Förslaget innebär förändringar i lönomodellen, vilket får konsekvenser för de storstadskommuner som växer och har behov allt mer arbetskraft. Lönerna i dessa kommuner blir högre, då det är mycket bristyrken i den kommunala sektorn. Detta behöver få en större tyngdpunkt i lönomodellen.

Mats Bergström
Kommundirektör

Siv Jönsson Westerlund
Ekonomichef

Bilagor

Kostnadsutjämningsutredningens betänkande, SOU 2018:74, Lite mer lika.

Delges

Arkiv

Finansdepartementet, Diarienummer Fi2018/03212/K

